

Gewikt, gewogen en goed be den? (bis)¹

Beoordeling van de methodes Nederlands voor de eerste graad secundair onderwijs (A-stroom)

Wilfried De Hert, Rita Rymenans & Luc Vercammen

Twaalf methodes Nederlands voor de eerste graad secundair onderwijs (A-stroom) zijn door drie jury's van beoordelaars grondig doorgelicht op 29 criteria verdeeld over vier categorieën: vakinhouden, didactische aanpak, gebruiksvriendelijkheid en uiterlijke vormgeving. De criteria die ze hierbij gehanteerd hebben, zijn in het vorige artikel integraal opgenomen. Voor de beschrijving van de procedure verwijzen we naar het inleidend artikel van dit themanummer. Als voorzitter hebben we de taak van spreekbuis ter harte genomen en onze woorden meer dan gewikt bij het uitschrijven van de weloverwogen jury-oordelen. De teksten zijn ter controle aan de juryleden voorgelegd die, na wat kritische kanttekeningen, het licht op groen hebben gezet voor de publicatie.

GEWIKT EN GEWOGEN: LETTERLIJK

E

erst geven we een formele beschrijving van de beoordeelde methodes die, om elke vorm van partijdigheid uit te sluiten, in alfabetische volgorde de revue passeren.

Naast een complete titelbeschrijving van de verschillende onderdelen van de methode is ook informatie opgenomen over

de richtprijs in BEF, het formaat, en – niet onbelangrijk voor de ruggenwervels – het gewicht. Tussen haakjes: volgens een recent onderzoek zeult 91 % van de leerlingen uit de eerste graad secundair onderwijs met een te zware boekentas die vaak één vijfde van hun eigen lichaamsgewicht weegt (Klasse nr. 93, maart 1999, p.12)!

TITEL: Afgesproken
DEEL: 1
AUTEURS: R. Sneyers, A. Blockx, F. Peeters, W. Smets,
 J. Van Elst & M. Van Heuckelom
UITGEVER – PLAATS: Van In – Lier
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1	176	21 x 29,5	580	536	90 306 2426 4
Werkboek	1997	1	240	21 x 29,5	600	399	90 306 2427 2
Handleiding	1997	1	235	21 x 29,5	600	1869	90 306 2527 9
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Afgesproken
DEEL: 2
AUTEURS: R. Sneyers, A. Blockx, F. Peeters, W. Smets,
 J. Van Elst & M. Van Heuckelom
UITGEVER – PLAATS: Van In – Lier
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1998	1	208	21 x 29,5	680	610	90 306 2329 2
Werkboek	1998	1	238	21 x 29,5	600	420	90 306 2579 1
Handleiding	1998	1	237	21 x 29,5	600	1950	90 306 2580 5
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Interned
DEEL: 1
AUTEURS: A. De Schrijver, M. Gysels
 & W. Van Rompaey
UITGEVER – PLAATS: Van In – Lier
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1	342	19 x 25	860	823	90 306 2489 2
Werkboek	1997	1	244	21 x 29,5	620	414	90 306 2490 6
Handleiding	1998	1	227	21 x 29,5	580	1640	
Audiomateriaal				1 cassette		1023	
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Interned
DEEL: 2
AUTEURS: A. De Schrijver, M. Gysels
 & W. Van Rompaey
UITGEVER – PLAATS: Van In – Lier
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1998	1	326	19 x 25	840	810	90 306 2589 9
Werkboek	1998	1	222	21 x 29,5	550	456	90 306 2590 2
Handleiding							
Audiomateriaal	1998			1 cassette		1023	
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Lezerstraat
DEEL: 1
AUTEURS: H. de Graef, L. Cools
 & L. de Caluwé
UITGEVER – PLAATS: Standaard Educatieve Uitgeverij – Antwerpen
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	3	214	21 x 29,5	550		90 341 0930 5
Werkboek	1997	5	367	21 x 29,5	920		90 341 0931 3
Handleiding	1997		212	21 x 29,5	560		90 031 6827 6
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Lezerstraat
DEEL: 2
AUTEURS: H. de Graef, L. Cools
 & L. de Caluwé
UITGEVER – PLAATS: Standaard Educatieve Uitgeverij – Antwerpen
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	3	262	21 x 29,5	650		90 341 1045 1
Werkboek	1997	4	475	21 x 29,5	1200		90 341 0034 687
Handleiding			322	21 x 29,5	820		90 031 6828 4
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Melopee
DEEL: 1
AUTEURS: H. Bousset, M. Stevens, L. Van Waes, W. De Boeck,
J. De Schrijver, R. Swinnen, D. Terryn e.a.
UITGEVER – PLAATS: Wolters/Plantyn – Deurne
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	4	372	19 x 27	780	754	90 301 6182 5
Werkboek	1997	6	248+26	21 x 29,5	696	383	90 301 6183 3
Handleiding	1996	1	265	21 x 29,5	767	949	90 301 6414 X
Spellingboek	1998	1	168	19 x 27	377	396	90 301 6185 x
Audiomateriaal				1 cassette			
Videomateriaal							

TITEL: Melopee
DEEL: 2
AUTEURS: H. Bousset, M. Stevens, L. Van Waes, W. De Boeck,
J. De Schrijver, R. Swinnen, D. Terryn e.a.
UITGEVER – PLAATS: Wolters/Plantyn – Deurne
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1998	3	419	19 x 27	874	736	90 301 6365 8
Werkboek	1998	5	158+86	21 x 29,5	630	370	90 301 6366 6
Handleiding	1997	4	267	21 x 29,5	687	1035	90 301 6367 4
Audiomateriaal				1 cassette			
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Netwerk Nederlands
DEEL: 1
AUTEURS: H. Vanwalle, N. Broothaerts, M. Lippens, N. Schruers,
V. Vanbuel, P. Verhulst & L. Sollié
UITGEVER – PLAATS: Den Gulden Engel – Antwerpen
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1/3	300	17 x 25	680	750	90 5035 436 X
Werkboek 1t	1998	1/2	298	21 x 29,5	760	425	90 5035 465 3
Werkboek 1a	1998		300	21 x 29,5	760	425	90 5035 464 5
Handleiding	1998	1/1	523	21 x 29,5	1280	3250	90 5053 465 3
Audiomateriaal				2 cd's			
Videomateriaal				1 video			
Computermateriaal				1 diskette			

TITEL: Netwerk Nederlands
DEEL: 2
AUTEURS: H. Vanwalle, N. Broothaerts, M. Lippens, N. Schruers,
 J. Staes, V. Vanbuel & L. Sollié
UITGEVER – PLAATS: Den Gulden Engel – Antwerpen
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1998	1/2	296	17 x 25	660	760	90 5035 453 X
Werkboek 2t	1998	1	298	21 x 29,5	780	450	90 5035 467 X
Werkboek 2a	1998	1	300	21 x 29,5	780	450	90 5035 466 1
Handleiding 2t	1998	1	505	21 x 29,5	1260	3250	90 5053 514 5
Handleiding 2a	1998	1		21 x 29,5		3250	90 5053 484 X
Audiomateriaal				2 cd's			
Videomateriaal				1 video			
Computermateriaal				1 diskette			

TITEL: Nieuw Witboek Nederlands
DEEL: 1
AUTEURS: F. Bautens, L. Devroye
 & F. D'Heldt
UITGEVER – PLAATS: Novum – Deurne
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1996	1	336	19 x 27	690	696	90 5202 2429
Werkboek	1996	2	341	21 x 29,5	810	436	90 5202 2410
Handleiding	1996	1	341	21 x 29,5	1220	750	90 5202 1945
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Nieuw Witboek Nederlands
DEEL: 2
AUTEURS: F. Bautens, L. Devroye
 & F. D'Heldt
UITGEVER – PLAATS: Novum – Deurne
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1	336	19 x 27	700	696	90 5202 169 4
Werkboek	1997	1	341	21 x 29,5	820	436	90 5202 171 6
Handleiding	1997	1	341	21 x 29,5	1220	750	90 5202 195 3
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: NV Nederlands
DEEL: 1
AUTEURS: M. Smolenaers, L. De Pauw, G. Luyten, L. Raeckelboom,
F. Soors, P. Tack, G. Vercauteren & J. Uyttendaele
UITGEVER – PLAATS: Wolters/Plantyn – Deurne
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1	366	21 x 29,5	900	672	90 309 5750 6
Werkboek	1997	1	366	21 x 29,5	900	346	90 309 5751 4
Spelling/spraakkunst	1997	1	118	21 x 29,5	300	155	90 309 5754 9
Handleiding	1998	1		21 x 29,5	1350	931	90 309 5752 2
Audiomateriaal	1997			1 cassette		1500	90 309 5753 0
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: NV Nederlands
DEEL: 2
AUTEURS: M. Smolenaers, L. De Pauw, G. Luyten, L. Raeckelboom,
F. Soors, P. Tack, G. Vercauteren & J. Uyttendaele
UITGEVER – PLAATS: Wolters/Plantyn – Deurne
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1998	1	296	21 x 29,5	740	615	90 309 5758 1
Werkboek	1998	1	273	21 x 29,5	700	305	90 309 5759 x
Spelling/spraakkunst	1998	1	94	21 x 29,5	260	145	90 309 5755 7
Handleiding	1999						90 309 5757 3
Audiomateriaal	1998			1 cassette		1295	90 309 5756 5
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Signaal
DEEL: 1
AUTEURS: H. Henderickx, J. Vandromme, S. Goethals, H. Ivens,
S. Picavet, L. Poignie, e.a.
UITGEVER – PLAATS: Uitg. Pelckmans/De Nederlandsche Boekhandel – Kapellen
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1/2	196	21 x 29,5	521	525	90 289 2306 3
Werkboek	1997	1/2	295	21 x 29,5	740	475	90 289 2307 1
Handleiding	1997	1	430	21 x 29,5	1110	1750	90 289 2408 6
Audiomateriaal	1997			2 cassettes		2500	90 289 2308 X
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Signaal
DEEL: 2
AUTEURS: L. Cocquyt, H. Henderickx, J. Vandromme, A.-M. Andries,
 L. Cloet, S. Goethals, e.a.
UITGEVER – PLAATS: Uitg. Pelckmans/De Nederlandsche Boekhandel – Kapellen
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1998	1	256	21 x 29,5	662	595	90 289 2309 8
Werkboek	1998	1	302	21 x 29,5	765	495	90 289 2310 1
Handleiding	1998	1	536	21 x 29,5	1333	1950	90 289 2311 X
Audiomateriaal	1998			2 cassettes			90 289 2409 4
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Taalkracht tien
DEEL: 1
AUTEURS: P. Mesdagh, J. Thijssens
 & E. Tytgat
UITGEVER – PLAATS: De Sikkell – Oostmalle
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	3	374	20 x 26	905	794	90 260 3396 6
Werkboek	1997	3	295	21 x 29,5	744	336	90 260 3398 2
Handleiding	1992	1	357	21 x 29,5	1456	1800	90 260 3397 4
Toetsen	1997	1	59	21 x 29,5	290	460	90 260 3582 9
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Taalkracht tien
DEEL: 2
AUTEURS: P. Mesdagh, J. Thijssens
 & E. Tytgat
UITGEVER – PLAATS: De Sikkell – Oostmalle
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	3	394	20 x 26	960	866	90 260 3514 4
Werkboek	1998	4	232	21 x 29,5	569	336	90 260 3515 2
Handleiding	1993	1	368	21 x 29,5	1517	1800	90 260 3341 9
Toetsen	1997	1	44	21 x 29,5	228	390	90 260 3593 7
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Talent voor taal
DEEL: 1
AUTEURS: R. Staelens
& R. Descheemaeker
UITGEVER – PLAATS: Standaard Educatieve Uitgeverij – Antwerpen
DOELGROEP: 1ste jaar aso

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1996	2/2	325	21 x 28	800	595	90 02 17316 4
Werkboek	1997	2/2	320	21 x 28	640	360	90 02 17317 2
Handleiding	1998	1/3	233	21 x 29,5	640	1250	90 02 17318 0
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Talent voor taal
DEEL: 2
AUTEURS: R. Staelens
& R. Descheemaeker
UITGEVER – PLAATS: Standaard Educatieve Uitgeverij – Antwerpen
DOELGROEP: 2de jaar aso

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1996	1/1	295	21 x 28	720	595	90 02 17235 4
Werkboek	1997	1/2	275	21 x 28	680	360	90 02 17237 0
Handleiding	1998	1/3	195	21 x 29,5	500	1250	90 02 17236 2
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Variaties
DEEL: 1
AUTEURS: M. Smolenaers, J. Vandijck,
R. Vanheste & I. Verdonck
UITGEVER – PLAATS: Wolters/Plantyn – Antwerpen
DOELGROEP: 1ste jaar technisch gerichte leerlingen

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1	240	21 x 29,5	610	605	90 301 6341 0
Werkboek	1998	5	320	21 x 29,5	771	424	90 301 6624 x
Handleiding	1998	4	320	21 x 29,5	1016	1024	90 301 6343 7
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Variaties
DEEL: 2
AUTEURS: M. Smolenaers, J. Vandijck,
 R. Vanheste & I. Verdonck
UITGEVER – PLAATS: Wolters/Plantyn – Deurne
DOELGROEP: 1ste jaar technisch gerichte leerlingen

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1996	3	234	21 x 29,5	595	492	90 301 6240 6
Werkboek	1996	2	243	21 x 29,5	589	342	90 301 6237 6
Handleiding	1997	4	243	21 x 29,5	846	989	90 301 6471 9
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Visum
DEEL: 1
AUTEURS: H. Carton, C. Goossens,
 N. Schruers & T. Vannecke
UITGEVER – PLAATS: Die Keure Educatief – Brugge
DOELGROEP: 1ste jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1	160	21 x 29,5	420	375	90 6200 994 8
Werkboek	1997	1	174	21 x 29,5	520	290	90 6200 996 4
Handleiding	1996	1	145	21 x 29,5	850	1240	90 6200 949 2
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TITEL: Visum
DEEL: 2
AUTEURS: H. Carton, C. Goossens,
 R. Prevost & N. Schruers
UITGEVER – PLAATS: Die Keure Educatief – Brugge
DOELGROEP: 2de jaar so (A-stroom)

MATERIAAL	UITGAVE- JAAR	DRUK	AANTAL BLZ.	FORMAAT CM X CM	GEWICHT IN G	RICHTPRIJS IN BEF	ISBN NUMMER
Leerlingboek	1997	1	168	21 x 29,5	420	410	90 6200 995 6
Werkboek	1995	1	134	21 x 29,5	400	290	90 6200 805 4
Handleiding	1998	1	145	21 x 29,5		1295	90 6200 949 2
Audiomateriaal							
Videomateriaal							
Computermateriaal							

TABEL 1 : BEOORDELING VAN DE TOTAALMETHODES NEDERLANDS VOOR HET EERSTE JAAR SO (A-STROOM)

	AFGE- SPROKEN	INTER- NED	LEZER- STRAAL	MELO- PEE	NETWERK NEDERL.	NW WIT- BOEK NDL	NV NEDER- LANDS	SIG- NAAL	TAAL- KRACHT 10	TALENT VR TAAL	VARIA- TIES	VISUM
VAKINHOUDEN												
1 mondelinge vaardigheden	+	+	- +	++	+	+	+	+	+	+	-	+
2 leesvaardigheid	+	+	-	++	+	+	+	+	+	+	+	+
3 schrijfvaardigheid	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
4 fictie	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
5 taalbeschouwing	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
6 massamedia	+	+	-	++	+	+	+	+	+	+	+	+
7 intercultureel onderwijs	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
8 vakoverschrijdende eindtermen	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
8 a milieu-educatie	-	+	- +	-	+	+	+	+	-	+	+	+
8 b gezondheidseducatie	+	+	-	- +	+	+	+	+	-	+	+	+
8 c opvoeding tot burgerzin	+	+	-	- +	+	+	+	+	-	+	+	+
8 d sociale vaardigheden	+	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8 e leren leren	+	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+	+
DIDACTISCHE AANPAK												
9 strategisch handelen	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
9 a mondelinge vaardigheden	+	+	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+
9 b leesvaardigheid	+	+	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+
9 c schrijfvaardigheid	+	-	- +	- +	+	+	+	+	+	+	+	+
9 d kijkvaardigheid	-	+	+	- +	-	+	+	+	+	+	+	+
10 transfer kennis/vaardigheden	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
11 leerlinggerichte opbouw	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
12 geleidelijke opbouw	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
12 a mondelinge vaardigheden	+	- +	- +	+	+	+	+	+	+	+	+	+
12 b leesvaardigheid	+	- +	- +	- +	+	+	+	+	+	+	+	+
12 c schrijfvaardigheid	-	- +	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+
13 leren leren	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
14 doelgroep	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
14 a algemeen vormende opties	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
14 b technisch gerichte opties	+	-	-	- +	+	+	+	+	+	+	+	+
GEBRUIKSVRIENDELIJKHEID												
Leerlingboeken												
15 helder/begrijpelijk	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+
15 a leerlingboek	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+
15 b werkboek	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+
16 gevarieerde oefeningen	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
17 gevarieerde onderwerpen	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
18 origineel/lichtvoetig	+	+	+	++	+	+	+	+	+	+	+	+
18 a leerlingboek	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
18 b werkboek	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Handleiding leerkracht												
19 didactische ondersteuning	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
20 leren buiten de klas	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
21 efficiënte tijdsbesteding	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
22 zwakke/sterke taalleerders	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
23 evaluatiemogelijkheden	+	- +	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
UITERLIJKE VORMGEVING												
24 inzicht in opbouw (I)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
25 inzicht in opbouw (II)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
26 functioneel/duidelijk (II)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
27 AV-materiaal	n.b.	+	n.b.	n.b.	+	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
28 computermateriaal	n.b.	+	n.b.	n.b.	+	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
29 verzorgd/stevig (geheel)	+	+	+	- +	+	+	+	+	+	+	+	+

++ heel goed; + goed; - twijfelachtig in het voordeel van goed; - twijfelachtig in het voordeel van slecht; - slecht; - - heel slecht; n.b. niet beschikbaar (bij beoordeling)

TABEL 2: BEOORDELING VAN DE TOTAALMETHODES NEDERLANDS VOOR HET TWEEDE JAAR SO (A-STROOM)

	AFGE- SPROKEN	INTER- NED	LEZER- STRAAL	MELO- PEE	NETWERK NEDERL.	NW WIT- BOEK NDL	NV NEDER- LANDS	SIG- NAAL	TAAL- KRACHT 10	TALENT VR TAAL	VARIA- TIES	VISUM
VAKINHouden												
1 mondelinge vaardigheden	++	++	- +	++	++	+	++	++	+	+	-	+
2 leesvaardigheid	++	++	+	++	++	++	++	++	++	++	+	+
3 schrijfvaardigheid	+-	++	-	++	++	+	++	++	++	++	+	+
4 fictie	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	+	+
5 taalbeschouwing	++	+-	++	++	++	++	++	++	++	++	+	+
6 massamedia	++	++	+-	++	++	++	++	++	++	++	+	+
7 intercultureel onderwijs	++	+-	++	++	++	++	++	++	++	++	+	+
8 vakoverschrijdende eindtermen	++	++	+	+-	++	++	++	++	++	++	+	+
8 a milieu—educatie	++	+-	+	+-	++	++	++	++	++	++	+	+
8 b gezondheidseducatie	++	+-	+-	+-	++	++	++	++	++	++	+	+
8 c opvoeding tot burgerzin	++	+-	+-	++	++	++	++	++	++	++	+	+
8 d sociale vaardigheden	++	++	- +	++	++	++	++	++	++	++	+	+
8 e leren leren	+-	+	-	+	++	++	++	++	++	++	+	+
DIDACTISCHE AANPAK												
9 strategisch handelen	++	+	+	+	++	++	++	++	++	++	-	-
9 a mondelinge vaardigheden	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
9 b leesvaardigheid	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
9 c schrijfvaardigheid	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
9 d kijkvaardigheid	+-	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
10 transfer kennis/vaardigheden	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
11 leerlinggerichte opbouw	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
12 geleidelijke opbouw	+-	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
12 a mondelinge vaardigheden	+-	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
12 b leesvaardigheid	+-	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
12 c schrijfvaardigheid	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
13 leren leren	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
14 doelgroep	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
14 a algemeen vormende opties	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
14 b technisch gerichte opties	++	+	-	+	++	++	++	++	++	++	+	+
GEBRUIKSVRIENDELJKHEID												
Leerlingboeken												
15 heider/begrijpelijk	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
15 a leerlingboek	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
15 b werkboek	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
16 gevarieerde oefeningen	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
17 gevarieerde onderwerpen	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
18 origineel/lichtvoetig	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
18 a leerlingboek	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
18 b werkboek	++	++	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
Handleiding leerkracht												
19 didactische ondersteuning	+	n.b.	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
20 leren buiten de klas	++	n.b.	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
21 efficiënte tijdsbesteding	+-	n.b.	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
22 zwakke/sterke taalleerders	++	n.b.	-	+	++	++	++	++	++	++	+	+
23 evaluatiemogelijkheden	+	n.b.	-	+	++	++	++	++	++	++	+	+
UITERLIJKE VORMGEVING												
24 inzicht in opbouw (ik)	++	+	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
25 inzicht in opbouw (ii)	++	+	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
26 functioneel/duidelijk (ii)	++	+	+	+	++	++	++	++	++	++	+	+
27 AV—materiaal	n.b.	n.b.	n.b.	+	++	++	++	++	++	++	n.b.	n.b.
28 computermateriaal	n.b.	n.b.	n.b.	+	++	++	++	++	++	++	n.b.	n.b.
29 verzorgd/stevig (geheel)	+	++	++	+	++	++	++	++	++	++	+	+

++ heel goed; + goed; +- twijfelachtig in het voordeel van goed; - + twijfelachtig in het voordeel van slecht; -- slecht; -- -- heel slecht; n.b. niet beschikbaar (bij beoordeling)

... EN FIGUURLIJK

In twee overzichtstabellen à la *Testaankoop*, één voor het eerste en één voor het tweede jaar, vatten we de jurybeoordelingen samen. De eerste kolom verwijst naar de criteria van de Werkgroep die elders in dit nummer zijn opgenomen.

leefwereld van de leerlingen en de eigentijdse omgeving van de opgroeiende jeugd. Er zijn bijvoorbeeld leuke gedichtjes. In deel 2 mochten er voor schrijven meer leerstofelementen worden ingebouwd. Het geheel is aantrekkelijk en boeiend gestoffeerd. We missen wat meer aandacht voor samenvatten, massamedia en intercultureel onderwijs in deel 1. In deel 2 blijft leren leren ondermaats behandeld.

GOED BEVONDEN?

In de overzichtstabellen hebt u misschien onderaan gezocht naar het eindoordeel uitgedrukt in plussen of minnen. Tevergeefs weliswaar. De categorieën belichten de methode immers alle vier vanuit een totaal ander perspectief, en bovendien wegen binnen elk onderdeel de verschillende criteria niet allemaal even zwaar. Dat maakt een optelsom van de plussen en minnen onmogelijk. Wel krijgt u van ons een geschreven eindoordeel van elke methode waarin per categorie opvallende kenmerken worden belicht die misschien niet in de tabellen tot uiting komen. Ze hebben betrekking op alle beoordeelde delen van de methode, tenzij anders vermeld. Deze eindoordelen zijn gebaseerd op de motiveringen van de individuele beoordelaars en de discussies tijdens de afsluitende jurybijeenkomsten. Nadien is de tekst ter controle aan de juryleden voorgelegd, die er zich collectief kunnen achter scharen.

AFGESPROKEN

Vakinhouden

In *Afgesproken* zijn alle vereiste vakinhouden aanwezig en ze sluiten sterk aan bij de

Didactische aanpak

De methode is goed wat het aanleren van strategisch handelen betreft voor lezen, maar schiet tekort voor de vaardigheid schrijven. Consequentie ontbreekt. Er zijn ook geen trainingsmogelijkheden voor de verschillende tekstsoorten. Buiten het verband tussen lezen en schrijven is er van transfer geen sprake. In de leerlijn is geen opklimmende moeilijkheidsgraad te onderscheiden. Er is weinig aandacht voor leer gesprekken. *Afgesproken* is zeker prettig leerlinggericht en dat werkt motiverend.

Gebruiksvriendelijkheid

De leerlingboeken zijn handig te gebruiken door de gestructureerde indeling, de aangename lay-out met prettige verwijstechnieken, de gevarieerde onderwerpen en de eenvoud.

In de handleiding wordt beknopt en treffend een didactisch-methodologische onderbouwing voor de methode gegeven. Ze beantwoordt volledig aan het verwachtingspatroon van het vereiste communicatieonderwijs Nederlands. De onderbouwing wordt echter niet volledig geconcretiseerd in deel 1; er is beterschap in deel 2. Voor vaardigheidstraining is geen ruimte.

De moeilijkheidsgraad lijkt wat te laag te zijn voor algemeen vormende richtingen. De methode sluit beter aan bij de leefwereld van leerlingen uit technisch gerichte opties.

Uiterlijke vormgeving

De vormgeving is aantrekkelijk, duidelijk, grappig en speels. Video, cassettes en diskettes ontbreken.

INTERNE**Vakinhouden**

Interned werkt niet thematisch en dat is op zich al opmerkelijk. De leerkracht krijgt geen voorgekauwde methode, maar zal nog heel wat werk hebben om een goede jaarwerking Nederlands uit te bouwen. Vakinhoudelijk worden er toch wel wat lacunes vastgesteld; vooral de spraakkunst en spelling worden slechts oppervlakkig uitgewerkt. De fictie krijgt wel de nodige aandacht met onder andere een uitgebreide en actuele literatuurlijst, maar het 'genieten' krijgt te weinig ruimte. De vakoverschrijdende eindtermen worden in deze methode onvoldoende benadrukt.

Didactische aanpak

De variatie in teksten en oefeningen stimuleert de motivatie. Voor zwakke leerlingen zijn de opdrachten te moeilijk; deze methode richt zich bijgevolg niet tot technisch gerichte opties. *Interned* besteedt veel aandacht aan de evaluatie van de vaardigheden, die trouwens stapsgewijs en strategisch aangeboden worden. Herhaling, uitdieping en kansen op zelfstandig werk vind je te weinig terug.

Gebruiksvriendelijkheid**Uiterlijke vormgeving**

De leerling- en werkboeken zijn duidelijk, overzichtelijk en leerlinggericht maar misschien te weinig speels. De vraag luidt of de sobere opmaak in de smaak valt van die groep leerlingen.

De handleiding voor de leerkracht besteedt aandacht aan de verantwoording en de didactische aanpak. Voor differentiatie, jaar-

planning, timing en remediëring biedt ze weinig ondersteuning.

Besluit

Een verzorgde en leerlinggerichte methode met het accent meer op leerstof dan op vaardigheden.

LEZERSTRAAL**Vakinhouden**

Vakinhoudelijk scoort *Lezerstraal* goed wat de aanpak van de schriftelijke taalvaardigheid en het groepswork betreft. Ook mondelinge vaardigheden krijgen voldoende plaats in deze methode. Het deel taalbeschouwing biedt weliswaar voldoende oefenmogelijkheden maar sommige aspecten van de grammatica worden te fel uitgediept en met een methodegebonden terminologie behandeld.

De vakoverschrijdende eindtermen komen te weinig aan bod; de methode heeft dringend een aanpassing aan de nieuwste leerplannen nodig. Ook de tekstkeuze verdient beslist een opfrisbeurt: sommige thema's en teksten sluiten niet langer aan bij de leefwereld van de leerlingen, en de methode besteedt onvoldoende aandacht aan hedendaagse jeugdliteratuur en auteurs.

Didactische aanpak

Lezerstraal biedt een afwisselende en geleidelijke aanpak op het gebied van lees- en schrijfvaardigheid; de jury waardeert deze strategische didactiek. De methode is rond teksten, lezen en schrijven opgebouwd, maar bijna alles wordt als groepswork benaderd. Voor leerlingen uit technisch gerichte opties is de tekstkeuze wellicht te moeilijk en de grammatica te ver uitgediept. Bovendien biedt de methode te weinig remediërmogelijkheden zodat differentiatie voor zwakke of sterke leerlingen niet voor de hand ligt.

Gebruiksvriendelijkheid**Uiterlijke vormgeving**

De handleiding voor de leerkracht biedt veel didactische informatie en achtergronden, maar aanzetten tot jaarplanning, timing en evaluatie ontbreken. De leerlingboeken zijn helder, gevarieerd en origineel; ze krijgen een erg positieve waardering.

Besluit

Deze methode heeft inhoudelijk zeker sterke troeven en stelt hoge eisen, maar de opmaak en het aanbod hebben dringend nood aan modernisering.

MELOPEE**Vakinhouden**

In *Melopee* wordt heel veel aandacht besteed aan de vaardigheden, fictie en taalbeschouwing. De onderdelen spreken, schrijven en lezen worden in veel opgaven verwerkt in het leerlingboek. Bij het onderdeel lezen worden vaak inhoudsgebonden vragen gesteld. De methode bevat een apart spellingboek, een goed naslagwerk dat inhoudelijk zeer uitgebreid is. In de handleiding wordt heel wat materiaal voorzien, wat maakt dat je als leerkracht mogelijkheden genoeg hebt om creatief met deze methode te werken.

Didactische aanpak

De methode is wat de taalvisie betreft, degelijk theoretisch onderbouwd, maar de didactische uitwerking staat niet altijd op hetzelfde niveau. Lezen en schrijven worden te inhoudsgericht en te weinig structuurgericht aangepakt. De thema's spreken wel aan (leerlinggericht), maar er wordt aan de leerlingen geen duidelijke structuur gegeven en leerdoelen zijn niet vermeld. In het spellingboek zijn de reflectie op leerresultaten en de probleemoplossende methodes te inge-

wikkeld voor de leerlingen. Ook de toetsen zijn moeilijk. *Melopee* is duidelijk gericht op de sterkere leerlingen uit de algemeen-vormende opties.

Gebruiksvriendelijkheid

De werkboeken bevatten heel veel oefeningen (spelling en spraakkunst), maar ze zijn erg 'droog' en weinig gevarieerd, wat maakt dat je bijna geen differentiatiemogelijkheden hebt. In de handleiding krijg je als leerkracht wel veel ideeën aangereikt om met het materiaal van de leerlingboeken op een creatieve en speelse manier om te springen. Maar in de werkboeken is geen ruimte voorzien voor de creatieve neerslag door de leerlingen.

Omdat de leerlingboeken rommelig zijn, moet de leerkracht zelf structuur scheppen in de theorie en de bijhorende oefeningsreeks. De handleiding biedt door de degelijke inhoudelijke verwerking wel een goede leidraad voor de leerkracht.

Uiterlijke vormgeving

Voor de leerling verloopt het samenleggen van het leerlingboek en het werkboek chaotisch; de verwijzingen zijn zeer onduidelijk, wat maakt dat het geheel moeilijk te hantieren is. In het leerlingboek staat wel een inhoudsopgave, maar het is niet duidelijk welke lading de titels dekken. In het werkboek ontbreekt een duidelijke verwijzing naar de oefeningen.

De methode is degelijk uitgegeven, op de handleiding na. Bij het audiomateriaal zou best een lijstje voorzien worden met wat aangeboden wordt.

NETWERK NEDERLANDS**Vakinhouden**

Voor de verschillende aspecten is er in *Netwerk Nederlands* een bijzonder ruim en

gevarieerd aanbod aan functionele leerstof-elementen. In deel 2 zijn de thema's en teksten zelfs nog aantrekkelijker en boeiender dan in deel 1. Er is gezocht naar een evenwichtige combinatie van boeiend actueel materiaal (onder andere artikels uit kranten en andere media, jeugdboekfragmenten) met de traditionele leerstof, met als resultaat een groter gewicht van aantrekkelijke leergegevens uit de actualiteit. De vaardigheid schrijven kan nog meer en geleidelijker worden opgebouwd. Vooral reflecteren over en herschrijven van teksten komt weinig aan bod.

Didactische aanpak

In *Netwerk Nederlands* zitten opmerkelijke aanzetten naar communicatief moedertaal-onderwijs. Het is jammer dat er enkel gemikt wordt op kennis en inzicht van aspecten van het communicatieproces en dat de idee van vaardigheidstraining door oefening zelfs niet voorhanden is. De aanpak is vooruitstrevend en motiverend met sterke wortels in de realiteit, maar de nadruk ligt duidelijk op de lust om te leren en verwaarloost hierbij didactisch gerichte leerprocessen.

Gebruiksvriendelijkheid

Het leerlingboek en het werkboek zijn zeer goed uitgewerkt voor de leerlingen. Het is een originele en lichtvoetige methode met gevarieerde onderwerpen. Door de ontwikkeling van twee werkboeken is het verwijzen ernaar in het leerlingboek wat onduidelijk. Maar na even wennen, merk je dat niet meer. De t-versie van het werkboek lijkt bijzonder veel op de a-versie: er zijn nagenoeg geen verschillen.

In de handleiding van deel 1 ontbreekt een didactisch-methodologische visie nagenoeg volledig. De literatuurlijst met keurige recensies achteraan is wel handig voor de leerkracht.

Uiterlijke vormgeving

Vooral het leerlingboek is knap en uitnodigend gepresenteerd: levendig en aantrekkelijk voor leerlingen. Door lay-out, gebruik van diverse lettertypes en kleuren krijgt de leerling een goed inzicht in de opbouw. Werkwoorden kunnen met een diskette worden geoefend. De twee cd's brengen veel luistermateriaal aan, maar de uitspraak is soms regionaal getint. De videoband levert functionele en illustratieve fragmenten met het doel inzicht te verschaffen in communicatieve situaties, maar brengt de leerlingen niets bij wat de eigen vaardigheidsontwikkeling en het participeren eraan betreft.

NIEUW WITBOEK NEDERLANDS

Vakinhouden

Nieuw Witboek Nederlands is niet thematisch maar cursorisch opgebouwd en ingedeeld. Taalbeschouwing is ruim uitgewerkt met opvallend veel nadruk op grammatica en spelling. Ook woordenschat wordt uitvoerig behandeld. Er is wel veel aandacht voor schrijven, maar dat onderdeel is traditioneel-taalkundig opgezet met veel deelvaardigheidsoefeningen (technieken). In deel 1 ontbreekt voor spreken en luisteren een echte uitwerking van leerprocessen, zodat er niet communicatief kan worden gewerkt. In deel 2 is spreken behoorlijk goed uitgewerkt, maar luisteren niet. Lezen komt daar meer aan bod en wordt didactischer behandeld, door bijvoorbeeld de leesstrategieën bij zakelijke teksten. Er is weinig aandacht voor fictie (behalve voor jeugdliteratuur), intercultureel onderwijs en gezondheidseducatie.

Didactische aanpak

De leerinhouden worden zo aantrekkelijk mogelijk voorgesteld, maar de auteurs lijken

onvoldoende vertrouwd te zijn met strategisch handelen. Het is te veel kennis- en te weinig vaardigheidsonderwijs. Wel is de theorie duidelijk en uitgebreid. De samenvattingen zijn iets te beknopt. Transfer is verzoek, maar voor spreken en lezen is er in het tweede deel een positieve oriëntering naar communicatief leren. Het taalbeschouwingsgedeelte met grammatica, spelling en woordenschat blijft traditioneel. De auteurs zijn wel 'prettig' met taal bezig, maar het levert te weinig rendement op, omdat ze geen oog hebben voor leerprocessen.

Gebruiksvriendelijkheid

Het leerlingboek is onderverdeeld per vaardigheid. Vooraleer je een nieuwe vaardigheid kunt oefenen, moet je soms al bepaalde onderdelen hebben bestudeerd. Het vooronderstellen van die voorkennis is soms verwarrend. De vaardigheidsopbouw is gebruiksvriendelijk met goede verwijzingen naar werkboek en grammatica.

De leerlingboeken kunnen over het algemeen nog voldoen, maar de handleiding voor de leerkracht is didactisch-methodologisch te weinig efficiënt onderbouwd. Het geheel van de methode doet te log en te zwaarwichtig aan. In de handleiding van deel 2 wordt verwezen naar het leerlingboek van deel 1 dat de leerlingen waarschijnlijk niet meer hebben. De methode is niet bruikbaar in technisch gerichte opties maar geschikt voor leerlingen uit algemeen-vormende opties.

Uiterlijke vormgeving

Het lettertype en de lay-out ogen mooi, maar *Nieuw Witboek Nederlands* is niet concurrentieel met eigentijdse ingebonden methodes met kleurendruk. Het is wel leuk geïllustreerd met foto's, tekeningen en strips in zwart-wit. Audio-, video- en computer-materiaal zijn niet ontwikkeld.

NV NEDERLANDS

Vakinhouden

Voor de vakinhouden scoort *NV Nederlands* zonder meer sterk. Opvallend is de indeling volgens vraagwoorden waardoor de thematische lijnen veel verder uitdijen. De methode heeft een heel rijk aanbod aan fictionele teksten met creatieve verwerkingsmogelijkheden, maar de non-fictie komt iets minder sterk naar voren. De taalbeschouwing wordt ingebed in elk hoofdstuk; hierdoor ontstaat een geleidelijke opbouw. Spelling en spraakkunst worden apart behandeld. De luistervaardigheid, de massamedia en het interculturele krijgen te weinig aandacht.

Didactische aanpak

Het lezen en schrijven wordt stap voor stap strategisch opgebouwd over de twee leerjaren. Ook de mondelinge oefeningen worden in stijgende moeilijkheidsgraad aangeboden en gaan uit van communicatieve situaties. Het kijken daarentegen mocht meer benadrukt worden. Leerlingen uit technisch gerichte opties vinden in deze methode onvoldoende hun gading.

Gebruiksvriendelijkheid

Uiterlijke vormgeving

De handleiding die bij *NV Nederlands* hoort, wordt door de jury positief onthaald: de auteurs hebben zich zeker niet beperkt tot het geven van oplossingen, maar bieden werkelijk didactische richtlijnen en ondersteuning voor de leerkrachten. Het leerlingboek bevat gevarieerde oefeningen en opdrachten, maar geen expliciete verdiepings- of uitbreidingsoefeningen. Door de keuze voor drie boekdelen moeten de leerlingen wel heel wat gewicht torsen: een te grote belasting voor de ruggenwervels?

Besluit

Leerkrachten Nederlands krijgen hier een

verzorgde en prettige methode die een solide indruk geeft.

SIGNAAL

Vakinhouden

In *Signaal* wordt ruime aandacht besteed aan de vaardigheden, fictie en taalbeschouwing. De vakinhouden worden duidelijk en aantrekkelijk aangebracht. De methode is erg taalsysteemgericht: woordenschat en zinsbouw krijgen veel aandacht. Het afzonderlijk deel 'Eerste Hulp Bij Taalproblemen' (spraakkunst en technieken), geïntegreerd in het leerlingboek, werkt erg handig en verduidelijkend. Er is oog voor dwarsverbanden met andere vakken, vooral wat de leesteksten betreft. De tekstkeuze wordt door de juryleden sterk gewaardeerd.

Didactische aanpak

De methode is sterk leerlinggericht opgebouwd. De evaluatiemethode aan de hand van begeleidende fiches werkt zeer verduidelijkend voor de leerlingen. De nadruk ligt op een procesmatige, geleidelijke en begeleidende evaluatie van het leerlingwerk. De opdrachten worden in het werkboek en in de handleiding sterk begeleid. Volgens de inschatting van de juryleden is de methode bestemd voor leerlingen uit algemeen-vormende opties met een zekere achtergrondkennis.

Gebruiksvriendelijkheid

In *Signaal* komen zeer veel gevarieerde onderwerpen en thema's aan bod. Er is een enorm aanbod van oefeningen en teksten, en de methode bevat bovendien veel extra materiaal. Wel zijn de opdrachten nogal schools, niet echt vernieuwend en weinig creatief. Het hele pakket komt lichtvoetig over.

De handleiding is een goede leidraad voor

de leerkracht en bevat onder meer een jaarplan en evaluatiefiches. Er is een duidelijke structuur die voor elke les dezelfde is, wat het voor de leerkracht handig maakt om mee te werken. Doelstellingen worden echter slechts als vijfde luik van de zes aangeboden; in de leerlingboeken staan geen doelen vermeld.

Uiterlijke vormgeving

In het werkboek voor de leerlingen is een inhoudsopgave voorzien. Door middel van pictogrammen wordt de structuur voor de leerlingen snel duidelijk. De duimgrepen in de leerlingboeken zijn erg handig. De methode is ordelijk, duidelijk en oogt aantrekkelijk. Het geheel is zeer verzorgd uitgegeven.

TAALKRACHT TIEN

Vakinhouden

Taalkracht tien is niet thematisch opgebouwd, maar volgens de verschillende vakonderdelen (luisteren, spreken, kijken,...). De achterliggende taalvisie is vrij traditioneel. Zo wordt er weinig aandacht besteed aan de verschillende tekstsoorten en aan tekstopbouw. Het onderdeel 'spraakkunst' is wel erg uitgebreid; daaronder zijn ook leeslessen terug te vinden (bv. oorzaak-gevolg, mening,...). De methode bevat veel goed materiaal, maar er wordt te weinig mee gedaan. In de handleiding krijg je als leerkracht wel heel wat mogelijkheden aangereikt om creatief met taal te werken. Nieuw en handig is ook de fiche 'vakoverschrijdende eindtermen'.

Didactische aanpak

Over het algemeen is er weinig aandacht voor het proces. Voor het onderdeel schrijven wordt met behulp van de correctielijst wel systematisch aandacht gevraagd voor

een aantal aspecten van het schrijfproces. Ook zeer bruikbaar is het bijgeleverde toetsenpakket. Volgens de inschatting van de juryleden richt *Taalkracht tien* zich tot de middenmoot van de algemeen-vormende opties: de methode mist diepgang voor de sterkere leerlingen.

Gebruiksvriendelijkheid

Er zijn heel wat oefeningen voorzien en de leerlingen worden in de werkbladen goed begeleid bij de uitvoering van de opdrachten. Het leerlingboek en het werkboek hebben een duidelijke structuur en vullen elkaar prima aan. De correctielijst voor schrijven is voor de leerlingen wel omslachtig om mee te werken. Ondanks het grote aanbod staan er weinig of geen verdiepings- en uitbreidingsoefeningen in. De methode is erg lichtvoetig.

De handleiding is zeer duidelijk en ondersteunt de leerkracht bij zijn didactisch handelen. Omdat de aanpak niet thematisch is, heb je als leerkracht veel vrijheid; wel krijg je in de handleiding een leidraad aangeboden voor de verdeling van de leerstof.

Uiterlijke vormgeving

De structuur van de methode wordt door middel van codes zichtbaar gemaakt en is handig en leuk om mee te werken. De layout is erg duidelijk: een samenvatting van de leerstof staat telkens in een gekleurd kader. Voor schrijven wordt materiaal voorzien om aan tekstverwerking te doen, maar een diskette ontbreekt. Stimulerend bij het onderdeel lezen is dat bij de tekstfragmenten de kapt van het jeugdboek afgedrukt staat.

De methode is in zijn geheel zeer verzorgd uitgegeven; zo is er bijvoorbeeld een ringmap voorzien voor de handleiding van de leerkracht en een plastic mapje voor het toetsmateriaal.

TALENT VOOR TAAL

Vakinhouden

In *Talent voor taal* is er veel leerlinggerichte aandacht voor de vaardigheden. Lezen en schrijven komen zeer goed uit de verf. Echt inhoudelijk normaal-functioneel luisteren komt nauwelijks aan de orde. Voor spreken en luisteren zijn echte leerprocessen nodig en er is trainingsgelegenheid vereist voor de respectieve tekstsoorten. Er gaat wel veel aandacht uit naar fictie in strips, gedichten en romans, maar er is weinig audiovisueel materiaal en drama beschikbaar. Als je communicatief denkt, is er een wanverhouding tussen het gedeelte 'taal' met zins- en woordleer, spelling en woordenschat en de vaardigheidsdomeinen. Weinig aandacht is er voor intercultureel onderwijs en vakoverschrijdende eindtermen.

Didactische aanpak

Korte herhalingen van wat in een vorige leereenheid in verband met een bepaalde vaardigheid of een bepaald leerstofelement besproken is, bevorderen de geleidelijke opbouw van de taalvaardigheid van de leerlingen. Schrijven en lezen krijgen een behoorlijk pragmatische uitwerking. Een meer procesmatige benadering van de tekstsoorten spreken en luisteren zou meer nut opleveren. Het deel 'taal' is concreet leerlinggericht uitgewerkt en wijst op ervaring van de auteurs. De beoordelingsformulieren voor spreken en schrijven zijn nuttig, maar ze besteden te veel aandacht aan vormfacetten ten nadele van inhoudelijke factoren: is de communicatie geslaagd of niet en in welke mate? Zo wordt wel veel aandacht geschonken aan het vormen en formuleren van een eigen mening.

Gebruiksvriendelijkheid

Er is per leereenheid een handig jaarplan voor de leerling en de leraar. De doelen per

thema zouden beter voor de lessen worden geplaatst en niet op het einde. We vinden ook een register, literatuurlijst en uitspraak-oefeningen terug, kortom er is veel en gevarieerd materiaal voor leraren en leerlingen. Audiovisueel of computermateriaal is niet voorhanden.

Uiterlijke vormgeving

De uiterlijke vormgeving is zeer eenvoudig en bescheiden, wel duidelijk en functioneel. Alles is wit-zwart, geen kleurenillustraties. Het papier is van matige kwaliteit, behalve voor de handleiding van de leraar. De stevigheid is betwifelbaar. *Talent voor taal* moet het hebben van zijn inhoudelijke kwaliteiten en is met zijn uiterlijke presentatie niet concurrentieel met andere methoden met onder meer kleurendruk.

VARIATIES

Vakinhouden

Over het algemeen wordt in *Variaties* weinig 'leerstof' aangeboden. Wat de vaardigheden betreft, is vooral het onderdeel lezen zeer goed uitgewerkt. De mondelinge vaardigheden worden daarentegen stiefmoederlijk behandeld. Het onderdeel 'spraakkunst' is erg conventioneel en komt wat te veel aan bod. Positief is wel dat de bijbehorende oefeningen een actieve bijdrage van de leerlingen vragen. Achteraan in het leerlingboek is een handige samenvatting opgenomen van spraakkunst, spelling en lezen.

Didactische aanpak

In *Variaties* wordt weinig of geen aandacht geschonken aan strategisch handelen. De methode richt zich tot leerlingen uit technisch gerichte opties en biedt aan deze doelgroep veel afwisseling en een lichtvoetige aanpak: er kan als het ware 'gezapt' worden van het ene onderdeel naar het andere.

Gebruiksvriendelijkheid

De methode doet zijn titel eer aan met veel 'variëties' in oefeningen en onderwerpen. De oefeningen zijn aangepast aan de leerling en vragen zijn actieve inbreng. De methode is heel lichtvoetig en besteedt vooral aandacht aan de zwakke taalleerders.

De handleiding voor de leerkracht biedt geen didactische ondersteuning, op een paar korte wenken na. Voor het overige is het een ingevuld werkboek. Er worden geen gepaste evaluatiemogelijkheden voorzien.

Uiterlijke vormgeving

Het is een mooi boek met leuke illustraties, maar de overgangen van de ene leseenheid naar de andere zijn vaak zoek. De lay-out is niet altijd even duidelijk: wat door de leerling goed gekend moet zijn, wordt onduidelijk of niet aangegeven. De inhoudsopgave in het leerlingboek is evenmin helder: welke lading dekt elke titel?

De perforatie van het leerlingboek zou een opdeling mogelijk maken en de boekentas lichter.

Visum

Vakinhouden

Visum scoort op alle vakinhoudelijke criteria redelijk zonder opvallende hoogtepunten. De behandeling van de leesvaardigheid krijgt een goede beoordeling dankzij de aandacht voor jeugdliteratuur en poëzie. De teksten worden thematisch gegroepeerd en de tekstbehandeling mag gevarieerd genoemd worden. De tekstkeuze op zich is eerder klassiek; nieuwe literatuur komt te weinig aan bod. Heel wat facetten van kijk-, luister- en spreekvaardigheid ontbreken of worden slechts oppervlakkig behandeld. Spelling en spraakkunst zijn ondergebracht in een apart boekdeel.

Didactische aanpak

De opdrachten stimuleren zeker de creativiteit en zijn leerlinggericht, maar de rode draad blijft de opdracht van de leerkracht. Wie deze methode gebruikt, kan nog alle kanten uit: ze biedt geen planmatige, strategische aanpak, de leerlijnen zijn niet herkenbaar. De methode is volgens het oordeel van de jury geschikt voor richtingen met zwakkere leerlingen. Zoals de opdrachten zijn omschreven zou elke doorsnee leerling ze moeten kunnen.

Gebruiksvriendelijkheid**Uiterlijke vormgeving**

De leerlingboeken zijn leuk opgevat met afwisselende opdrachten uitgaande van de leefwereld van de leerlingen. Voor differentiatie, uitbreiding, herhaling en remediëring biedt de methode echter weinig soelaas. Als werk-instrument krijgt ze enkele bemerkingen: doelstellingen, timing, kernleerstof worden aangeduid noch verantwoord. Het deel van het tweede jaar verschilt qua aanpak nauwelijks met het eerste deel, wat de verveling bij

de leerlingen in de hand zou kunnen werken.

Besluit

Visum is een creatieve methode die toch wat moderner zou mogen ogen en die heel wat werk overlaat aan de leerkracht Nederlands.

HET LAATSTE WOORD

Met deze jurybeoordeling hebben we getracht een zo objectief en gedetailleerd mogelijk beeld te geven van de totaalmethodes Nederlands die voor de eerste graad secundair onderwijs (A-stroom) op de markt zijn. Het laatste woord is aan de vakgroepen die op basis van deze massa aan kwantitatieve en kwalitatieve gegevens een weloverwogen keuze kunnen maken voor de methode die het best bij hun doelgroep en het pedagogisch-didactisch project van hun school past.

Wilfried De Hert, Rita Rymenans & Luc Vercammen
p/a Romeinse put 50
2650 Edegem
rymenans@uia.ac.be

Noot

- 1 De eerste jurybeoordeling van de totaalmethodes Nederlands voor de eerste graad secundair onderwijs (A-stroom) verscheen onder dezelfde titel in *VONK* 25/4 (maart-april 1996), p. 24-40.